

«ایران» از سخنان اخیر رئیس‌جمهور مبنی بر شکست «دیپلماسی انفعالی» رمزگشایی می‌کند

آدرسی اشتباه حامیان برجام ۲ و ۳

سیاست

معامله با غرب بر سر توانایی‌های دفاعی و میدانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران، راهکار کسانی بود که پیشبرد اهداف خود را در تکمیل پروژه برجام با نرسیدن‌های دوم و سوم جست‌وجو می‌کردند. این واقعیتی است که سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور و سخنان اخیر خود در جمع مردم قم و در تشریح راهبرد سیاست خارجی کشور مورد توجه قرار داد؛ جایی که او در رویکرد «دیپلماسی انفعالی» در دولت پیشین اشاره کرد و گفت: «برخی می‌گفتند ممکن است کشور گرفتار جنگ شود و باید سایه جنگ را از سر کشور برطرف کنیم و راه آن هم این است که روی توانایی‌های نظامی و موشکی مامله کنیم و برجام ۲ و ۳ را روی میز گذاشتند، اما رهبر معظم انقلاب اسلامی به‌درستی تشخیص دادند و تأکید کردند که توانایی‌های نظامی و عناصر اقتدار نظام به هیچ وجه قابل مذاکره و معامله نیست.»

رخداد این مهم در دهه ۹۰ شمسی، بازخوانی تجربیاتی که گمانه‌زنی درباره شرایط کنونی و آینده کشور در عرصه سیاست خارجی را ضروری می‌کند و براین‌انگاره سیاست خارجی دولت پیشین که «تعامل یا تنش» میان ایران و کشورهای غربی ویژه ایالات متحده، لزوماً از یک الگوی شناخته‌شده تبعیت

پوستر منتشرشده از سوی دفتر رئیس‌جمهور سابق

هسته‌ای به جریان انداخته بودند و به نظر می‌رسید که گزینه مهم دولت دوازدهم برای به مقصد رساندن این فرایند دیپلماتیک، «چراغ سبز» به درخواست‌های زیاده طلبانه امریکا فارغ از چهارچوب توافق هسته‌ای مبنی بر پیوست کردن برجام ۲ و ۳ به مذاکرات بازگشت به برجام باشد. چه روحانی برای رسیدن به این لحظه، دوره سه ساله پس از خروج امریکا از این توافق را با سیاست «وقت‌گشی» به امید تغییر شرایط گذرانده بود تا در نهایت با تکرار آزمون شکست خورده مذاکره، بازی را بر هم بزند. اما این در حالی بود که مطالبه کلیدی دولت «بایدن» از دولت حسن روحانی، علاوه بر پرونده هسته‌ای بر برنامه موشکی و فعالیت‌های منطقه‌ای ایران تمرکز داشت و شخص رئیس‌جمهور امریکا می‌کوشید به مقام‌های ایرانی این پیام را منتقل کند که اگر مذاکره بر سراین موضوعات را نیز بپذیرند، او در مقابل، امتیازهای حداقلی خواهد داد؛ امتیازاتی که پس از طرح آن در داخل، به دلیل عدم رعایت توازن حداقلی، با انتقادات بسیاری روبه‌رو شد.

برهم زدن توازن، به نفع ایران

اما صدای دولت رئیسی از صدای معتقدان به ادامه وضع موجود یا مذاکره با بدهکار، بلندتر بود که تأکید داشت ایران اصولاً امکان مذاکره پیرامون راهبرد دفاعی و نقشی که در خاورمیانه ایفا می‌کند، ندارد. به باور رئیسی راهکار عبور از تحریم‌های نادانانه، نه تکیه صرف

به گزینه «مذاکره» که در رونمایی از پشتوانه کشور در عرصه «میدان» و همچنین احیای ظرفیت‌های مغفول در مناسبات منطقه‌ای قابل دستیابی بود. این مهم منبایی برای قاعده «برهم‌زدن توازن» در پرونده‌های راهبردی سیاست خارجی در دولت رئیسی شد که توانست عاملی برای عقب راندن غرب و امتیازگیری بیشتر پای میز مذاکره باشد. از جمله عوامل مهمی که اخیراً نشانه مهمی از بر هم زدن بازی از سوی ایران به شمار می‌رفت، بی پاسخ نگذاشتن سیاست تقابل جویی اسرائیل در منطقه بود. اصابت موشک‌های ایرانی در خاک فلسطین اشغالی، تنها بخشی از عملیات میدانی برای قدرت‌نمایی نظامی ایران بود. چه دولت سیزدهم به این واقعیت وقوف داشت که تحقق حداکثری منافع کشور در سیاست خارجی بدون بهره‌گیری از فناوری در صنایع نظامی و بازنمایی این فناوری در دفع تهدیدات مستقیم دشمن ممکن نیست. اینکه قدرت بیشتر به بازگیری تعلق می‌گیرد که ابزار قدرتمندتری داشته باشد و ایران تا اینجای کار نواخته به واسطه این راهبرد هوشمندانه، توازن نزع در منطقه را تغییر داده و هزینه‌های غیرمستقیم حمایت ایالات متحده از تل‌آویو در مقابله با ایران را بالا ببرد.

حضور در قاب یک بازیگر اثرگذار

ایران در حالی به این قانون طلایی واقف است که استفاده دائمی از ابزارهای تهدید چه نظامی و چه

تبلیغاتی، اعتبار آن را مخدوش می‌کند، از این رهگذر می‌کوشد در نقش یک بازیگر تأثیرگذار باقی بماند و از کارت‌های بازی‌اش در میدان و دیپلماسی بמוقع استفاده کند. می‌توان گفت شکست پروژه برجام ۲ و ۳ که دیر زمانی دولت روحانی، تنها از مجرای دیپلماسی بدون کنش در زمین میدان و متناظر بر مداخله دادن قدرت‌های فرامنطقه‌ای جست‌وجو می‌کرد، اثبات شده و این بار سیاست خارجی صحیح از مسیر و خواست مورد نظر منافع ملی مورد توجه قرار گرفته است. به این مفهوم که ۲۰ کشوری که به عنوان کشورهای خاورمیانه شناخته می‌شوند از ایده پیشنهادی دولت رئیسی برای همکاری درون منطقه‌ای استقبال کرده‌اند.

این در حالی است که منطقه غرب آسیا در ارتباط ارگانیک با کشورهای آسیای مرکزی، قفقاز و شبه قاره هند تعداد بیشتری از کشورهای جهان را در بر می‌گیرد و ایران در سه سال اخیر نه تنها با اغلب این کشورها در وضعیت رابطه‌های فراتر از حسن همجواری به سر می‌برد که با تعداد قابل توجهی از آنها در مناسباتی سازنده، صاحب نفوذ و دارای تأثیرگذاری است. با چنین پیشینه‌ای است که دولت سیزدهم بر رویکرد تحول خواهانه خود در سیاست خارجی این برداشت را ایجاد کرده که برای برهم زدن بازی و مشارکت در یک بازی برد-برد آماده است تا جاهایی پیش برود که فراتر از تصورات بازیگران جهان غرب است.

۱) دیدگه چه خبر؟

واقعیتی که اصلاح‌طلبان نمی‌گویند

«**خبر اول اینکه**، عاملان ناامیدی مردم و افت مشارکت در انتخابات، حالا به تمسخر نتیجه انتخابات می‌پردازند. در همین رابطه رسانه خبرآنلاین نوشت: «بیزن نوباره که بیشترین رأی تهران در دور دوم را کسب کرده، نماینده ۳۰۴۸ درصد از واجدین شرایط در پارلمان خواهد بود. علیرضا سلیمی، نماینده محلات در مجلس یازدهم، که این دوره از تهران کاندیدا شده بود، ۲۰۵۵ درصد از آرای کل واجدین شرایط پایتخت را کسب کرده است.»

کنایه رسانه اصلاح‌طلبان به نتایج انتخابات درحالی است که اساساً نامزدهای اصلی اصلاح‌طلبان در همان دور اول با شکست در رقابت با افراد مذکور، حتی از راهیابی به دور دوم نیز بازماندند. بر همین اساس، علی مطهری سرلیست اصلاح‌طلبان در تهران با کسب ۷۲۴۶ رأی در جایگاه ۶۳ و سید محمد بطحایی نیز با ۳۸۵۶۳ رأی در رتبه هفتاد و سوم قرار گرفتند. سایر نامزدهای اصلاح‌طلب نیز در رتبه‌های بعدی ایستادند. در شهرهای دیگر نیز اصلاح‌طلبان وضعیت مشابهی داشتند. به عنوان مثال محمدباقر نوبخت، معاون حسن روحانی که از حوزه انتخابیه رشت و خمam نامزد شده بود، در جایگاه پنجم این رقابت قرار گرفت و از راهیابی به مجلس بازماند.

تلاش می‌کنیم مشکلات

گذشته میان ایران و اقلیم به‌وجود نیاید

«**خبر دیگر اینکه**، نماینده اقلیم کردستان عراق در ایران، در گفت و گو با ایرنا گفت: با توجه به دستاوردهای خوبی که سفر نچیروان بارزانی به تهران داشته، حتماً در آینده شاهد توسعه همکاری‌های سیاسی، امنیتی و اقتصادی میان ایران و منطقه اقلیم کردستان عراق خواهیم بود.

ناظم دبیag در خصوص اهمیت دستاوردهای سفر اخیر نچیروان بارزانی رئیس منطقه اقلیم به تهران و دیدارهایش با مقامات عالی رتبه و مهم نچیروان بارزانی رئیس منطقه اقلیم کردستان عراق به تهران به همراه هیأت همراه نه به منظور تقویت روابط و دیدارهایش بلکه به منظور ترمیم روابط و حل و فصل مشکلاتی که ایجاد شده بود صورت گرفت.

وی تصریح کرد: آقای بارزانی بر این مهم تأکید کرد که از هیچ نقطه‌ای از خاک اقلیم کردستان عراق هیچ گروهی حق ندارد علیه منافع و امنیت ملی ایران و کشورهای همسایه اقدام انجام دهد و متقابلاً هم از سوی ایران کریم با گروه‌هایی علیه منافع و امنیت اقلیم کردستان عراق اقدام انجام ندهند. دبیag در این خصوص گفت: حتماً در آینده شاهد توسعه همکاری‌های سیاسی، امنیتی و اقتصادی میان ایران و منطقه اقلیم کردستان عراق خواهیم بود و آقای بارزانی هم بر این مسئله تأکید کرد که تلاش می‌کنیم بار دیگر مشکلاتی که در گذشته وجود داشته میان ایران و اقلیم به وجود نیاید.

توافق احتمالی ایران و آژانس پیش از نشست شورای حکام

«**دست‌آخراینکه**، ایران و آژانس تلاش دارند تا پیش از ارائه گزارش دوره‌ای مدیرکل آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به شورای حکام در ۷ خرداد سال جاری، رازنهی‌های خود برای تهیه پیش‌نویس تداوم تعاملات بر مبنای بیانیه مشترک مارس را به نتیجه برسانند. به همین دلیل احتمال می‌رود حتی در روزهای آتی، تهران شاهد حضور برخی مقامات آژانس بین‌المللی انرژی اتمی جهت رازنهی بیشتر در خصوص پیش‌نویس شده باشد.

به گزارش ایرنا، بر اساس این پیش‌نویس از این پس فعالیت‌ها و همکاری‌های ایران و آژانس در سه بخش دنبال خواهد شد. بخش اول موارد گذشته است که در سند برجام در قالب پرونده پی‌.ام.دی (ابعاد احتمالی نظامی برنامه هسته‌ای ایران) بسته شده بود. در این بخش، موضوع مهم دو مکان باقیمانده و راه حل نهایی کردن این پرونده ساختگی مورد مذاکره قرار می‌گیرد. به گفته اسلامی، بخش دوم مربوط به شرایط موجود است که در این شرایط در چهارچوب پادمان و پی‌.تی‌بی اقدامات متقابل لازم انجام خواهد شد و بخش سوم مربوط به شخص مدیرکل آژانس است که وی باید به عنوان تسهیل‌کننده و تصحیح‌کننده برای برداشتن موانع و حل و فصل مسائل که عمدتاً سیاسی است، تأثیرگذار باشد.

اعتراف سخنگوی سابق به ۸ سال گروگانگیری

علی ربیعی، وزیر و سخنگوی حسن روحانی روی دیگری از گروگانگیری سیاست خارجی در دولت سابق را روایت کرده است. اینکه دولت حسن روحانی، به جای تلاش برای تأمین منافع ملی در سیاست خارجی، سیاست داخلی را به مسأله در خارج از کشور زده و وابسته کرده که اساساً اختیار آن را در دست نداشته است. ربیعی در یادداشتی که روز گذشته در کانال تلگرامی خود با هدف تخریب منتقدین سیاست خارجی دولت‌های یازدهم و دوازدهم منتشر کرده، خواسته یا ناخواسته به این واقعیت اذعان دارد که دولت حسن روحانی سرنوشت مردم و کشور را به خارج گره زده بود. ربیعی پس از هم‌ردیف قرار دادن منتقدین داخلی برجام با رژیم صهیونیستی و عربستان سعودی، در بخش پایانی و نتیجه‌گیری یادداشت خود نوشته است: «به نظر من در انتخابات اخیر ریاست جمهوری (سال ۱۴۰۰)، لو رفتن قایل مصاحبه ظرفی، بخشی از طراحی انجام‌شده‌ای بود که سیاست خارجی از معادله رفتار رأی‌دهندگی خارج شود. اساساً علاوه بر از میدان به در کردن ظریف، از تأثیرگذاری در انتخابات و ایجاد فضای دوگانه میدان و دیپلماسی، کاستن از انگیزه رأی‌دهی برای حل مسائل خارجی را هدف گرفته بود که بالطبع کمبود مشارکت را هم در پی می‌داشت. به نظرم، لو رفتن این قایل، بخشی از سناریوی کاستن از تأثیر سیاست خارجی بر انتخابات بود.»

این اظهارات سخنگوی دولت سابق در حالی مطرح می‌شود که پیش‌تر، سعید لیلaz به عنوان فرد مصاحبه‌کننده از طرف مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری اظهاراتی مغایر با ربیعی را مطرح کرده بود. اما یادداشت اخیر علی ربیعی فارغ از ادعاهای مطرح شده در آن، حاوی نکات جالب توجهی است. ربیعی در این مطلب به‌صراحت اذعان می‌کند که جریان سیاسی متنوع او، سیاست داخلی، سرنوشت کشور و البته رأی مردم در انتخابات را به مذاکرات پیوند زد. این موضوعی است که در سال‌های اخیر توسط منتقدین دیپلماسی انفعالی به آن هشدار داده شد، اما دولت و جریان سیاسی حامی روحانی، با اتهام‌زنی و انکار نسبت به آن واکنش نشان دادند. دولت روحانی سرنوشت کشور را به چیزی وابسته کرد که طبق نوشته اخیر ربیعی، خارج از اراده و اختیارش بوده است. شاهد مهم این ادعا، انتخاب ترامپ به عنوان رئیس‌جمهور امریکا در سال ۹۶ است که نه روحانی و نه اصلاح‌طلبان انتظارش را نداشتند؛ چه آنکه برخی رسانه‌های اصلاح‌طلب حتی تصویر هیولانی کلبنیون را به عنوان پیروز انتخابات منتشر کردند. ربیعی نیز در یادداشت اخیر خود از انتخاب ترامپ به‌عنوان «شوگ» یاد کرده است. خروج ترامپ از برجام نیز شوگ دیگری بود که دولت روحانی انتظارش را نداشت، اما با آن مواجه شد و به دلیل عدم پیش‌بینی، نتوانست واکنش مناسبی اتخاذ کند. همین اذعان‌ها، در واقع اثبات درستی «دلواپسی‌ها» در دولت سابق است. منتقدان دولت سابق در حالی به سیاستمداران وقت هشدار می‌دادند که نباید بر سر آنچه در اختیارشان نیست، قمار کنند، با انواع توپین‌ها، برجسب‌ها و بداخلاقی‌ها حتی از سوی بالاترین مقام آن دولت روبه‌رو شدند.

علی ربیعی گریه سعی می‌کند از برجام به عنوان مهم‌ترین دستاورد تاریخ جمهوری اسلامی یاد کند، اما در انتهای یادداشت خود، به این واقعیت اذعان می‌کند که با پایان عمر برجام، جریان غربرگرای کشور نیز از سپهر سیاسی کشور محو شد. نکته جالب توجه ماجرا این است که ربیعی و در سطح کلان‌تر دولت حسن روحانی به جای اظهار پشیمانی و توبه از پیشگاه مردم ایران، نسبت به این موضوع افتخار می‌کنند!

زده‌بین

شیطنت رسانه‌ای علیه سفر رئیس‌جمهور به قم

جمهور با اخلاص و تلاش شبانه‌روزی مشغول خدمت هستند و از فعالیت‌های انجام شده نیز تقدیر شد، این اطلاعیه با اشاره به اینکه «در کنار آن مشکلات مردم نیز منتقل شد تا در رفع آن چاره اندیشی شود؛» این تذکرات در حمایت از ملت و در جهت موفقیت دولت عنوان شده و تصریح شده است: «انتشار هر مطلب دیگر و سیاه‌نمایی کردن و نادیده گرفتن خدمات انجام شده خلاف انصاف است و تأکید می‌شود که مواضع این مرجع عالیقدر فقط از طریق سایت ایشان منتشر می‌شود.»

چرایی اهمیت این اطلاعیه

این اطلاعیه، نه تنها از روند‌های ناصواب برخی رسانه‌ها نسبت به دولت مردمی پرده برمی‌دارد، بلکه نشان می‌دهد این رسانه‌ها برای مخدوش کردن چهره دولت نزد مردم، از هیچ شیوه و ابزاری، ولو تحریف سخنان مراجع عظام تقلید خودداری نمی‌کنند.

واقعیت این است که وقایع و جزئیات سفر رئیس‌جمهور به قم، خط بطلانی نبود ر

تلاش‌های برخی جریان‌ها برای القای وجود فاصله یا ناهمسویی میان دولت و مراجع عظام تقلید و بزرگان حوزه. این واقعیت، نه تنها با حضور سید ابراهیم رئیسی در بیوت پنج نفر از مراجع عظام تقلید به اثبات رسید، بلکه دیدارهای دیگر رئیس‌جمهور با طلاب، مدرسین و دیگر بزرگان حوزه علمیه نشان‌دهنده هم‌سخنی و هم‌جهتی دولت و حوزه علمیه بود. این هم‌سخنی و هم‌جهتی، بیش از همه در چند مسأله قابل شناسایی و ردیابی است: توجه به معیشت مردم، حفظ کرامت ایرانیان با رفح کاستی‌های اقتصادی، حوزه‌های کلان فرهنگی و درکنار همه این‌ها، رویکرد مبتنی بر استقلال و قدرت در حوزه سیاست خارجی. به این ترتیب، در کنار دستاوردهایی که این سفر برای مردم قم داشت، می‌توان گفت دولت نیز از این سفر دستاوردی داشته است. این دستاورد مهم را می‌توان در این عبارت صورت‌بندی کرد: دولت مردمی همچنان مستظرف‌به حمایت و پشتیبانی مراجع عظام تقلید و بزرگان حوزه علمیه قم است.